

EUROPOS UNIVERSITETŲ INTEGRACIJA – KULTŪROS IR MOKSLO RAIDOS PAGRINDAS

1991 m. rugsėjo 18–20 dienomis Bolonijos universitete, Italijoje, prieš ketverius metus šventusiame 900 metų jubilieju, įvyko konferencija tema "Gintaro kelias: nuo Baltijos jūros iki Alma Mater". Turimas galvoje seniausias Europoje Bolonijos universitetas, tačiau konferencijoje ši tema traktuota plačiau, analizuojant kultūrinius, literatūrinius, istorinius Baltijos kraštų ryšius su humanizmo tėvyne Italija. Pirmąją konferencijos dieną, dalyvaujant Bolonijos universiteto senatui, pirminkaujant rektoriui Fabio Roversi-Monaco, senojoje Aula Magna buvo pasirašyta universitetų Didžioji chartija, numatanti universitetinės veiklos ir bendradarbiavimo būdus, pabrėžianti mokslinio tyrinėjimo ir mokymo laisvę, kaip pagrindinį universitetinio gyvenimo principą, nurodanti priemones tam principui ir laisvei išsaugoti bei garantuoti. Chartiją pasirašė Vilniaus universiteto rektorius prof. Rolandas Pavilionis. Chartijos tekstas lietuvių kalba pirmą kartą išspausdintas greta kitų tekstų 32 kalbomis. Plenariniame posėdyje pranešimą "Italų renesanso tradicijos Vilniaus universitete ir Lietuvoje" perskaitė universiteto rektorius R. Pavilionis. Apskritai neperdėdami galėtume pasakyti, kad Lietuvos vardas šioje konferencijoje skambėjo garsiausiai.

Per tris konferencijos dienas dviejose sekcijose buvo perskaityta apie 30 pranešimų, iš jų Lietuvos delegacijos atstovų – prof. M. Jučo (VU) "Lietuvių kilmės iš romėnų teorija ir lietuvių aristokratijos formavimasis", dr. A. Tylos (MA) "Ekonominiai ir kultūriniai ryšiai tarp Lietuvos ir Livonijos XVI–XVII a.", doc. E. Ulčinaitės (VU) "Sekimas italų literatūra Lietuvoje XVI–XVII a.". Juos iš esmės papildė mūsų bičiuliai Italijoje: prof. P. Rabikauskas "Idėjiniai Italijos ir Lietuvos ryšiai XV–XVI a.", prof. G. Michelini "Vilniaus universiteto vaidmuo Lietuvos kultūriniame gyvenime", dr. B. Žindžiūtė-Michelini "Lotynų kalba Lietuvos visuomeniniame gyvenime XVI–XVIII a.". Įdomūs buvo ir kiti svečių bei šeiminkų pranešimai: prof. J. Wyrozumski "Jogailaičiai: viena lietuvių dinastija, prisidėjusi prie konfederacijos įtvirtinimo Centrinėje Europoje", prof. S. Kalemka "Torunės universiteto pradžia. Jo vilnietiškos šalinys", prof. Alba M. Orselli "Krikščioniškojo principo vertybės ir tradicija šv. Kazimiero gyvenimo aprašyme", prof. C. Corradi Musi "Gintaro kelias: realybė ir mitas", prof. Z. Libera "Literatūrinė aplinka Vilniaus universitete Švietimo ir Romantizmo epochose".

Karščiausios diskusijos vyko tarp lietuvių ir lenkų mokslininkų. Buvo svarstomos kalbų ir kultūrų sąveikų LDK, Vilniaus universiteto vaidmens Europos ir Lietuvos kultūroje, vietovardžių ir vardažodžių transkripcijos, šaltinių priklausomybės problemos. Deja, reikia apgailestauti, jog mūsų oponentai dažniau rėmėsi emocijomis, klaidinga informacija arba išankstiniu nusistatymu negu moksliniais argumentais ir

faktais. Gal vertėtų organizuoti platesnę diskusiją šiais klausimais, pasikviečiant ne tik lenkų, bet ir vokiečių, prancūzų, švedų mokslininkus. Tikriausiai praverstų ir lietuvių mokslininkų publikacijos svetur pagrindinėmis Europos kalbomis. Šitai leistų integruoti svarstomus klausimus į bendrą Europos istorijos ir kultūros kontekstą ir galbūt įveikti "dvių pusių santykių" aiškinimosi situaciją.

Eugenija Ulčinaitė